

· FØROYA · SOCIAL·DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 2.

Lýsingaprisur fyri petitreglu: 30 oyr. á forsiðuni,
20 oyr. á 3. og 4. síðu. Við stórra lýsingum fæst
avsláttur í prísinum.

Mánadagin 15. januar 1940.

Kostar kr. 1.50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið
verður bílagt á posthúsinum, brævasvarstøðum
og skrivstovuni. Telf. 143.

14. árg.

**Hvørjir arbeiðsmenn og fiskimenn kunna
velja hin nýstovnaða kapitalistaflokkinn, ið
nevnið seg „Føroya Fólkaflokk“?**

**Hvørjir Føroyingar kunna velja henda flokk,
hvørs oddamenn, stórbóndi Jóannes Patursson
og Chr. Holm-Jacobsen, vóru ímóti**

finansorðningsins:

- 1) minkan av kommunanna amtsskatti.
- 2) sleppan kommunum frá:
 - a) mesta partin av ellisrentuni,
 - b) allari invaliturentuni,
 - c) einkjubarnapeninginum,
 - d) læraralønnum,
 - e) sjúkraklús- og sjúkrakassauittræðslum,
 - f) 3/4 av allari særforðing.
- 3) stóra studningi til gymnastikkhúð, leikvøllir, svimji-brunnar,
- 4) mentaskúlamálinum: fríum real-, studenta- og læraraskúla við fríum »logii« fyri fátækramannabørn,
- 5) framhald av havna- og vegabyggingini,
- 6) bygging av sjúkraklús í Tvøroyri, víðkan av »Dr. Alexandrines Hospital« og bygging av einum sinnissjúkraklús við studningi til driftina av sjúkraklúsnum,
- 7) eykastudning til tuberkulasjúklingar,
- 8) uppskoyti til seinasta finansplan,
- 9) stórtingna studning til ein veggrunn,
- 10) sanering av kommunanna skuldarviðurskiptum,
- 11) studning til bygging av ting- og rættarhúsi,
- 12) hækking av tí beinleiðis skattinum á tær stóru inn-tøkurnar.

**Hvør kann stemma á tann
flokk, hvørs oddamenn vóru
ímóti erhvervskommis-si-
ónarinnar:**

- 1) landbrúkskúlauppskoti,
- 2) studningi til drift av skúlanum,
- 3) studningi til seyðabrukíð,
- 4) studningi til eplagoymslur,
- 5) » » gartnarfir,
- 6) » » royndarbrúk,
- 7) » » motorar og skipabygging,
- 8) » » sildaroyndir,
- 9) lønargrunnum til fiskimenn.
- 10) tráðleyst telefon- og telegraf samband millum útheimin og Havn og Tvøroyri,

- 11) studningi til ein industri-grunn,
- 12) studningi til heimavirki,
- 13) byggilánsgrunn,
- 14) uppskoti um at víðka fiskasølu kvótanina á teim primæru marknaðinum upp í 17 milliónur ella 36.000 tons framleiðslu av saltfiski,
- 15) uppskot um studning til leirra, ið komu at hava undirskot vegna solu av veiðuni á teim sekunderu marknaðinum,
- 16) setan av eini vinnulívs-nevnd til fremjan av farmasiglingsspurninginum.

**Hvør kann stemma uppá ein
flokk, hvørs oddamenn vóru
ímóti jarðareforminum,**

- 1) ið millum annað skapti ein føroyskan jarðagrunn, sum í 10 ár høvuðsakliga frá státi — vil veita tí føroyska jarðarbrúkinum yvir 2 milliónur,
- 2) og sum vil, um prestarnir ikki forða, gera prestajørðina aftur til føroyska ogn,

Ja, hvør arbeiðandi Føroyingur kann, tá ið hann hugsar seg um, stemma uppá ein flokk, hvørs oddamenn hava stemmað ímóti øllum hesum, sum flopi av fíggu árum vil geva tí føroyska samfelagnum um 19 milliónur? Taka vit finansplanin við, sum vinnuflokkurin var so óður á, veksur talið til yvir 20 milliónir.

Og heiðraðu lesarar! Hesir menn hava verið ímóti uttan at seta nakað istaðin.

Eingin smámaður í hvussu er kann stemma uppá kapitalistaflokkinn!

Jarðaspurningurin.

„Sambandsmannsins“ ranglýsing.

Vit prógva, at tað er rætt, sum vit siga og rangt sum „sambandsmaðurin“ sigur, tá ið talan er um, hvør ið reisti og kravdi íggjnumfört jarðareforms málið.

Við endurprentan úr lögtingstíðindum prógva vit sambandsins og sjálvstýrisins longu mótstöðu móti javnaðarmanna krøvum um eina jarðaumskipan, særliðan føroyskan jarðagrunn og tingsins yvirtaking av kongs- og prestajørðini.

Í næstseinasta blað greiddu vit við úrskrift úr lögtingstíðindum frá hvussu sambandsmenn og sjálvstýrismenn feldu tey av javnaðarmanninum reistu krav um

1) at kongsgóðsið skuldi fara undir tingsins vald (1928, sí lögtingstíðindini).

2) at øll kongs- og »beneficerað« hagajørð í Føroyum skal útskykkjast í húsmanslutir á stóð frá tveimum til sex heilárskúfóður,

at landið ber kostnaðin av kortlegging og útskykking, og at jørðin skal latast í lívsvaruga leigu, o. a. (sí lögtingstíðindi 1929)

1930 kom so málið aftur fyri. Men tað fekk hesa vælkendu jarðingina:

»Sagen udsættes til næste Aar«. (Sí lögtingstíðindi 1930, blads. 82).

Sama ár kom »Ríkisstudningur til uppdyrkan« fyri á tingi (sí lögtingstíðindi 82, 83, 84, 85).

Landbrúksministerið skjýtur uppá at seta eina 5-manna-nevnd til at víðgera jarða- og uppdyrkingarspurningin. Um uppgávuna, ið ministerið gevur hesi nevnd, hevur nevndin í nevndarálitið tikið hella úr ministeriis brævi:

»Med Hensyn til den Udvalget stillede Opgave, skal bemærkes, at Spørgsmaalet om, hvorvidt der bør gennemføres en særlig Lovgivning, sigtende til Fremme af Opdyrkningen paa Færøerne, efter Ministeriets Opfattelse bør behandles paa en bredere Basis, end sket ved de af Lagtinget vedtagne, ovennævnte Forslag. Ministeriet vil vel ikke stille sig afvisende overfor Tanken om at yde direkte Statstilskud til Opdyrkning, men da det med de nugældende Lovbestemmelser er meget vanskeligt for den enkelte Mand at komme i Besiddelse af Jord, som egner sig til Opdyrkning, maa Ministeriet anse det for rigtigt, at Udvalget særlig fæster sin Opmær-

somhed paa Spørgsmaalet om ny Lovgivning, sigtende til at skaffe Jord frem til Opdyrkning . . .«

Nøkur brot úr álitinum um flokkanna stóðu til hetta:

»Et Flertal (sambandsmenn og sjálvstýrismenn: Effersøe, M. Samuelsen, Weihe, Matras, Niclasen, Patursson) hævder, at denne Sag kun kan blive forsinket ved, at den, som af Ministeriet foreslaet, kædes sammen med Spørgsmaalet om ny Lovgivning, sigtende til at skaffe Jord frem til Opdyrkning . . . Der er aldeles ikke nogen Forbindelse mellem de to Sager, at de nødvendigvis bør følges.«

Sambandsmennir Effersøe, M. Samuelsen, Weihe siga seg at vilja velja menn í nevndina, men leggja við:

Man indser dog, at Lagtinget for at undgaa enhver Misforstaaelse bør udtale, at man ikke herved tilkendegiver nogen Tilslutning til den af Ministeriet stillede Opgave for Udvalget om Gennemførelse af en særlig Lovgivning til Fremme af Opdyrkningen. Ethvert Medlem af Tinget maa i saa Henseende være frit stillet.«

Týðiligari og kraftigari fyrivarni og fráboðan frá sambandinum um, at tað ikki vildi binda seg til at vera við til javnaðarmanna og ministeriis krav um ein jarðareform, kann væl ikki gevast.

Um javnaðarmanna stóðu stendur:

»Et Mindretal (Viðstein) tiltræder uden Forbehold Nedsættelsen af et Udvalg i det omhandlede Ojemed.«

Sjálvstýrismanna stóðan:

»Et tredje Mindretal (Matras, Niclasen og Patursson) . . . Mindretallet maa derfor fraraade at vælge Medlemmer til oftnævnte Kommission.

So koma vit til Uppskotini.

Forslag

Af hele Udvalget:
Lagtinget udtaler over for Landbrugsministeriet

1) at det er magtpaaliggende at Sagen om direkte Statsbidrag fremmes i Henhold til Lagtingets Forslag. (varð viðtikið).

At et Flertal (Effersøe, Matras, Niclasen, Patursson, M. Samuelsen og Weihe):

2) at Tinget indtrængende fraraader, at denne Sag sættes i Forbindelse med Spørgsmaalet om Tilvejebringelse af Jord til Opdyrkning*) (viðtikið av sambands- og sjálvstýrismonnum).

At et Flertal (Effersøe, M. Samuelsen, Viðstein og Weihe):

1) Lagtinget vælger 3 af sine Medlemmer til at indtræde i det af Ministeriet nedsatte Udvalg (fall).

At et Mindretal (Matras, Niclasen og Patursson):

Lagtinget er ikke villigt til at vælge Medlemmer til det omhandlede Udvalg (fall, fekk bara sjálvstýrisstemmur).

Et Mindretal (Effersøe, M. Samuelsen og Weihe). Ved at vælge Medlemmer i Udvalget tilkendegiver Tinget ikke sin Stilling til den af Ministeriet stillede Opgave for Udvalget om Gennemførelse af en særlig Lovgivning til Fremme af Opdyrkningen »paa en bredere Basis**« (fall, fekk bara allar 10 sambandsstemmurnar).

Men tað eydnaðist seinni á tingsetuni javnaðarmannum at fáa framlagt og viðtikið hetta

»Forslag til Beslutning: (Viðstein o. fl.)

Lagtinget vælger 3 Medlemmer, eet af hver Partigruppe, til at indtræde i den af Landbrugsministeriet nedsatte Kommission vedr. Statsbidrag til Opdyrkning m. m. paa Færøerne« (sí tingtíðindi 1930, blads. 85).

Henda nevndin kom so fram við uppskotinum til jarðareformin.

Av hesari okkara dokumen-

*) Munu sambandsveljararnir hava hugsað sær, at sambandið veruliga hevur biðið so onkiliga um, at ministerið ikki mátti noyða nakran jarðareform íggjnum.

**) Hvussu kunna veljararnir fáa hetta sambandsins sterka fyrivarni, forbehold, yvir fyri einum jarðareformi, »paa en bred Basis« at rima við »Dimmalætting« ar roynd at billa fólk inn, at tað ikki eru javnaðarmenn, ið [hava] reist og barst fyri málinum um eina nýggja jarðaskipan, men sambandið.